

den kristne Kirke er ingenlunde sikket ved, at den faar 1000 Præster nogenlunde vel lønede og nogenlunde vel udstyrede, ansatte rundt omkring i Landet. Der har været Lider, da man har set, at netop Præsterne have været de ivrigste til at forfølge de Stille i Landet, de virkelig Dvakte og Troende; og det kan ikke negtes, at, hvor meget Godt man end vil sige om det nuværende Præsteskab — jeg skal ikke sige noget Ondt om det, jeg antager, at det nuværende Præsteskab vel har sine Mangler, men at det i alt Fald staar godt i Maal med de øvrige Lag i Samfundet — saa, naar vi betragte Præsterne i Belysning som Sandhedsvidner og i Belysning af, hvad Præsterne egentlig skulle være, viser der sig en Trang — f. Ex. den Masse Missionsvirksomhed og Kolportærvirksomhed, der findes Sted, er ingenlunde Vidnesbyrd om, at endog Mertallet af Præsterne have forstaaet deres Kald og Opgave rigtig. Den ærede Kirkeminister slog paa det ældgamle Forhold mellem Menighed og Præst. Jeg er med ham rede til at ville gaa til, at vi kunne faae dette ældgamle Forhold bragt til Veie igjen, for saa vidt det kan lade sig gjøre ved Lov; men det er et Spørgsmaal, om netop dette Forslag er Noget, der gaar i den antydede Retning. Den ærede Minister sagde fremdeles, at han ønskede, at Menighederne maatte faae Indflydelse paa Valget af deres Præster; ja, det ønsker jeg ogsaa, og det i den Grad, at jeg kunde ønske en Paragraf tilføjet i Slutningen af denne Lov, som sagde: Denne Lov træder ikke i Kraft, forinden dette Forhold er ordnet. Men samtidig med at det sete, at Menighederne skulde have en virkelig Indflydelse paa Valget af deres Præster, vil det ogsaa ses, at man ikke længer kan blive staaende ved den absolute Sognegrænse; thi den kristne Kirke kjender ikke til absolute Sognegrænser. Naar Mertallene skulle have virkelig Indflydelse paa Valget af deres Præster, saa maatte naturligvis ogsaa Mindretallene kunne vælge deres Præster, og dette ikke alene paa den Maade, at de have Lov dertil, f. Ex. i Overensstemmelse med den bekjendte Valgmenighedslov af 1868 — man har ikke Noget imod, at de faae Tilsyn af Biskop og Provst, idet man i øvrigt fra Statsmagtens Side helst vil være fri for dem — ikke alene saaledes, siger jeg, men ogsaa saaledes, at vi konsekvent komme til det, som ogsaa synes at være i Overensstemmelse med selve Ministerens Mening — thi hans Mening kan det umuligt være at ville begrænse Menighederne ved Sogneksjel — nemlig at Lovforslaget maatte komme til at pege hen ad den Retning, der sagde omtrent som saa: Vi give Præsterne en fast Løn, men ved Siden af denne faste Løn er der tillige noget Bevægeligt, som det enkelte Menighedsmedlem kan tage med sig og gaa med til den Præst, som han søger. Dette vilde være en Ordning, som — tror jeg — vilde samle mindre og større Kredse om de forskjellige Præster, alt efter som man sølte

sig tiltrukket af en meget stærk eller en meget mild Forkyndelse; thi der kan jo være mange Nuancer i Forkyndelsen. Dette Lovforslag peger imidlertid slet ikke i denne Retning, og man kunde ogsaa sige, at det gjør det næste paa Dagsordenen opførte Lovforslag heller ikke. Nei, ganske vist ikke direkte, men indirekte gjør det det dog; thi, naar vi til Præstefabets Lønning have henlagt en Kapitalværdi af omtrent 50 Millioner Rd. — saa meget udgjør omtrent Tienden og Præstegaardene kapitaliserede —, saa kan Meningen dog ikke være den, at Staten desuden skal give Tilskud. Disse Midler maa i rigt Maal ogsaa være nok til at kunne opfylde Grundlovens § 2. Jeg siger altsaa, at indirekte peger det sidstnævnte Forslag derpaa, idet der derefter vil blive et klækeligt Overflud, og netop et Overflud, som til dels vilde være i Stand til at kunne anvendes paa den af mig antydede Maade; men netop i den Retning at knytte de virkelig levende Menigheder til de Præster, som de søge, ser jeg ikke, at Ministerens Forslag gjør Noget. Der er jo ikke det Mindste i Veien for, at en Menighed, der slutter sig om en vis Præst og binder sig til Folkekirken Ordning, dog efter dette Lovforslag kan blive fuldstændig hjemløs, uden Del i Folkekirken timelige Gøder. Dette vil haade direkte og indirekte blive en Følge deraf, dels fordi det ingen Bestemmelse indeholder derom — og det er det Direkte, som ogsaa det andet Lovforslag favner —, og dels — og det er det Indirekte — fordi der intet Overflud bliver. Nu kunde man jo vel stille sig paa et saa høit Standpunkt, at man kunde sige, at Christi Kirke hverken staar eller falder med Præstegaardene og Tienden, og at vi ikke kunne fremkalde levende Menigheder ved Præstegaarde og Tiender. Ja, dette er Altsammen Noget, som jeg indrømmer, men paa den anden Side maa ærede Medlemmer ogsaa indrømme mig, at mindre formuende Folk ogsaa kunne trænge til at have deres Præst; de kunne ogsaa have deres Trang, og jeg gad da spørge, hvormed de skulle lønne dem, naar vi samtidig dermed tænke os indført en virkelig Valgret for Menigheden. Jeg sigter her ved til de forskjellige Retninger, som kunde findes indensfor den samme Kirke. Altsaa, set fra Christi Kirkes Synspunkt til at støtte en virkelig levende Menighed til den Præst, hvis Forkyndelse de ønske og ynde, da skjønner jeg ikke, at dette Lovforslag bringer os frem, hverken direkte ved de Bestemmelser, som det favner, eller indirekte ved det Overflud, som kan ventes og som jeg nu skal komme til. — Jeg skal nu betragte Lovforslaget fra det finansielle Standpunkt og fra Statens Standpunkt. Det ærede Medlem for Ribe Amts 1ste Valgkreds (Th. Kruse) sagde, at efter dette Lovforslag kunde der ikke raades over Overfludet uden særlige Bestemmelser. Deri tog han sikkert fejl. Jeg tror, at den høitærede Minister har Ret i saa Henseende, men dermed vil jeg dog ikke sige, at den saakaldte Kirkens Eiendomsret er slaaet